

Eesti keele 3. klassi üleriigilise tasemetöö tulemused 2013

Märt Hennoste, eesti keele peaspetsialist

Tasemetöö eesmärk

Tasemetööga kogutakse informatsiooni põhikooli riikliku õppekava üld- ja valdkonnapädevuste kujunemise, läbivate teemade ning õppe- ja kasvatusesmärkide saavutatuse ning kooliastme õpitulemuste omandatuse kohta.

Tasemetööga kontrollitavad õpitulemused

Tasemetöö koosnes kaheksast kohustuslikust ning ühest lisaülesandest. Lisaülesande lahendamist ei hinnatud ja see ei mõjutanud õpilase tasemetöö tulemust. Tasemetööga kontrolliti õpilaste funktsionaalset kuulamisoskust (ülesanne 1); funktsionaalset lugemisoskust (ülesanded 3, 4, 5, 6, 8); terviklausete moodustamise ja lauselõpumärkide kasutamise oskust (ülesanded 6, 7); teksti põhjal küsimuste moodustamise oskust (ülesanne 6); õigekirja (ülesanded 2, 6, 7); näidise järgi kirjutamise oskust (ülesanded 1, 3); üldoskusi, nagu iseseisvat tööd tekstiga ning olulise teabe leidmist ja eristamist (ülesanded 1, 3, 5, 6, 7, 8).

Tasemetöö parandamine ja hindamine

Tasemetöid parandasid õpetajad, võttes aluseks haridus- ja teadusministeeriumi asjakohase määruse. Eesti keele tasemetöö parandamine põhines hindamisjuhendil ja võtmel. Nende eesmärk on hindamist riigi ulatuses ühtlustada, muuta tulemused võrreldavaks.

Koolid võivad tasemetöid hinnata viiepallisüsteemis koolis kasutatava hinde skaala alusel, kuid see ei ole soovitatav. Hindest olulisem on tasemetöö tulemusi analüüsida ning anda õpilastele ja lapsevanematele sisulist tagasisidet õpilaste teadmiste ja oskuste kohta.

Tasemetööd tuleb käsitleda kui tervikut, arvestades, et ülesanded ja üksikküsimused on esitatud kolmes raskusastmes. Sellega tagatakse tasemetöö usaldusväärsus ja hindamine kogu skaala ulatuses.

Tasemetöö tulemused

Tasemetöö tulemuste analüüs põhineb valimil, mis koosnes 1171 tööst. Poisse kuulus valimisse 51,2% ja tüdrukuid 48,8%. Valim sisaldas kõigi maakondade koole. Valimi koostamisel arvestati, et esindatud oleks nii teeninduspiirkonnata, maakonnakeskuste, suurlinnakoolid kui ka valla- ja väikelinnakoolid. Valimis olid esindatud kolm põhilist koolitüüpi: algkoolid, põhikoolid ning põhikoolid ja gümnaasiumid ühe õppeasutusena.

- Tasemetöö keskmine tulemus oli 80,5% (2012 – 76,3%), mis vastab hindele „hea”.
- Maakondadest olid kõige edukamad Hiiumaa õpilased nagu 2012. aastalgi, kelle tasemetöö keskmine tulemus oli 86,4% (2012 – 79,7%), madalaim oli Ida-Virumaa õpilaste tulemus 73,5% (2012 – Põlvamaa 72,8%). Seega said kõigi maakondade õpilased tasemetöö lahendamisega hästi hakkama.
- Maakonnakeskuste koolide keskmine tulemus oli 83,7% (2012 – 76,9%), neile järgnesid suurlinnakoolid 81,5% (2012 – 76,5%) ning valla- ja väikelinnakoolid 79,0% (2012 – 75,3%). Teeninduspiirkonnata koolid, kelle tulemus oli 2012. aastal kõrgeim (82,1%),

lahendasid tasemetöö keskmise tulemusega 77,8%. Tõsi, sel aastal kuulus valimisse vaid 11 teeninduspiirkonnata koolide õpilast. Vt lisa 1.

- Kooliti sooritasid tasemetöö kõige paremini põhikoolide õpilased (keskmine tulemus 80,9%; 2012 – 74,1%). Ligilähedase tulemuse said ka ühe õppeasutusena töötavad põhikoolid ja gümnaasiumid (80,5%; 2012 – 76,9%). Algkoolide õpilased lahendasid tasemetöö keskmise tulemusega 77,9% (2012 – 84,3%). Vt lisa 2.
- Tasemetöö sooritamise keskmine tulemus oli poistel 78,0% (2012 – 73,3%), tüdrukutel 83,2% (2012 – 79,0%). Tasemetöö sooritamise minimaalne tulemus oli poistel 7,1% (2012 – 4,4%) ja maksimaalne 100% nagu 2012. aastalgi, tüdrukutel vastavalt 32,1% (2012 – 26,5%) ja 100% (2012 – 100%). Vt lisa 3.
- Hindele 3, 4, 5 sooritas tasemetöö 571 poissi ehk 95,3% (2012 – 93,8%) ning 562 tüdrukut ehk 98,3% (2012 – 96,4%). Hindele 4 ja 5 sooritas tasemetöö 442 poissi ehk 73,8% (2012 – 62,5%) ning 479 tüdrukut ehk 83,7% (2012 – 76,2%). Arvestades nii poisse kui ka tüdrukuid, oli tasemetöö edukalt sooritanute protsent 96,8 (2012 – 95,2) ning nelja-viieliste protsent 78,7 (2012 – 69,6). Tasemetööd ei suutnud positiivsele tulemusele sooritada 38 õpilast ehk 3,2% (2012 – 52 õpilast ehk 4,8%). Vt lisa 4.
- Kõige paremini sooritasid tasemetöö maakonnakeskuste koolid, kelle edukus oli 98,3% (2012 – 95,4%) ja kvaliteet, st nelja-viielisi õpilasi 85,6% (2012 – 72,6%). Suurlinnakoolide edukus oli 96,3% (2012 – 94,8%) ning kvaliteet 80,1% (2012 – 68,3%) ning valla- ja väikelinnakoolidel vastavalt 96,5% (2012 – 94,9%) ja 75,6% (2012 – 67,9%). Teeninduspiirkonnata koolide edukuse ja kvaliteedinäitajad olid vastavalt 90,9% (2012 – 98,2%) ja 72,7% (2012 – 80,0%). Vt lisa 5.
- Kooli tüübi järgi olid kõige edukamad põhikoolid, kelle edukus oli 97,0% (2012 – 94,2%) ja kvaliteet 80,6% (63,4%). Neile järgnesid põhikoolid ja gümnaasiumid ühe õppeasutusena 96,7% (2012 – 95,4%) ja 77,8% (2012 – 71,6%) ning algkoolid 95,0% (2012 – 100%) ja 72,5% (2012 – 88,2%). Vt lisa 6.

Tasemetöö tulemused ülesandeti

Tasemetööga kontrolliti õpilaste funktsionaalset kuulamis-, lugemis- ja kirjutamisoskust. Tasemetöö hindamiskriteeriumite ja punktijaotuse kohta vaata korraldus- ja hindamisjuhendist. Tasemetöö keskne teema oli töö ja õppimine, s.t kõik ülesanded olid nende valdkondadega seotud. Tasemetöös oli kaheksa ülesannet, vt lisa 7.

- Esimene ülesanne oli kuulamisülesanne (10 punkti), mis põhines muistendil „Kuidas tekkisid pilved“. Õpilased pidid kuulama lugu ja kirjutama lünkteksti ülesande alt õiged sõnad. Ülesande lahendamiseks said õpilased hästi hakkama, selle keskmine lahendatuse protsent oli 80,66. Poiste ja tüdrukute tulemused olid vastavalt 77,95% ja 83,49%. Raskem oli õpilastel täita neid lünki, mille sisu oli algtekstiga võrreldes sama, kuid sõnastust muudetud. Need lüngad, mis kordasid algteksti sõnastust täpselt, ei valmistanud õpilastele raskust.
- Teise ülesandega (5 punkti) kontrolliti õige sulghääliku (*g, b, d* või *k, p, t*) kirjutamist sõna alguses. Ülesande lahendasid õpilased hästi, keskmine tulemus oli 82,66%. Poiste ja tüdrukute tulemused olid seejuures ligilähedased, vastavalt 81,65% ja 83,71%. Rasked olid õpilastele sõnade *kirurg* (õigeid 52,18%) ja *giid* (õigeid 55,25%) õigekiri.

- Kolmandas ülesandes (12 punkti) pidid õpilased reastama koomiksi pildid õigesti ja valima koomiksile sobiva pealkirja. See ülesanne oli tasemetöö üks lihtsamaid, keskmine tulemus 86,15%. Tüdrukud lahendasid selle ülesande keskmise tulemusega 88,27%, poisid aga 84,13%. Kõige raskemaks osutus selle ülesande puhul koomiksile õige pealkirja valimine, õigeid vastuseid 71,14%.
- Neljas, viies ja kuues ülesanne põhinesid Reet Made lühijutul „Julge töö“. Neljandas ülesandes (4 punkti) pidid õpilased jutu läbi lugema ja otsustama, millised kaks vanasõna viiest annavad kõige paremini edasi jutu mõtte. Selle ülesande keskmine tulemus oli tasemetöö kõrgeim – 86,72%, seejuures oli see ainuke ülesanne, mille lahendamise saadi poisid paremini hakkama kui tüdrukud, tulemused vastavalt 86,81% ja 86,63%. Ülesanne nõudis üldistamist ja loogilist mõtlemist.
- Viies ülesanne oli sobitamisülesanne, milles õpilased pidid omavahel ühendama tekstist pärit väljendid ning nende selgitused. See ülesanne lahendati keskmise tulemusega 79,44%, poisid 77,50% ja tüdrukud 81,47%. Küllaltki raske oli õpilastel teksti põhjal mõista, mida tähendavad väljendid *sakkima* (õigeid 70,03%) ja *lulli lööma* (75,75%). Tekstide lugemisel väärib suuremat tähelepanu töö sõnavaraga, mis on tekstide mõistmise võti. Kokkuvõttes said õpilased ülesande lahendamise hästi hakkama.
- Kuuendas ülesandes (6 punkti) pidid õpilased loetud teksti põhjal moodustama kolm küsimust, mille küsisõnad olid ette antud. Ülesande keskmine lahendusprotsent oli 79,76, seejuures poistel 75,40 ning tüdrukutel 84,32. Kõige raskem oli õpilastele miksküsimuse moodustamine (õigeid 75,45%), mida- ja kellega-küsimuste moodustamisega tuldi paremini toime, tulemused vastavalt 84,93% ja 78,91%. Küsimuste moodustamine ülesande lahendamise saadi hästi hakkama.
- Seitsmendas ülesandes (6 punkti) pidid õpilased moodustama ette antud sõnu kasutades väit-, hüüd- ja küsilause. Ülesanne oli tasemetöö üks raskemaid, keskmine tulemus 72,83%, poistel 67,81%, tüdrukutel 78,09. Selle ülesande puhul oli tüdrukute ja poiste tulemuste erinevus kõige suurem – 10,28%. Häta jäadi hüüdlause moodustamisega, õigeid vastuseid 61,74%. Küllaltki raske oli ka küsilause õige moodustamine ja vormistamine, õigeid lahendusi 74,25%. Väitlause väljamõtlemisega saadi hästi hakkama, õigeid 82,49%. Lausemoodustuse põhitõdede omandamine vajab õppetöös suuremat tähelepanu.
- Kaheksas ülesanne (7 punkti) põhines nelja lapse päevaplaanide lugemisel. Lihtsa tabelina esitatud teksti lugemine osutus õpilastele kõige raskemaks pähkliks, ülesande lahendatuse keskmine tulemus oli 70,46%, seejuures poistel 68,40% ning tüdrukutel 72,63%. Kõige raskemaks osutus küsimus, kus õpilased pidid tabeli põhjal kirja panema kõik spordialad, millega lapsed tegelesid, õigeid vastuseid 50,26%. Õpilastel oli raske otsustada ka seda, millal lõppesid päevaplaani järgi õpilaste koolitunnid, õigeid vastuseid 63,28%. Teiste küsimustega tuldi hästi toime. Tabelite ja graafikute lugemine on funktsionaalse lugemise üks põhioskusi, millega tuleks koolis senisest rohkem tegeleda.
- Tüdrukud sooritasid tasemetöö paremini kui poisid, vaid neljanda ülesande lahendamisel edestasid poisid tüdrukuid. Tüdrukutega võrreldes lahendasid poisid hästi ka ülesande 2 (erinevus 2,06% tüdrukute kasuks). Teiste ülesannete puhul oli tüdrukute edu suurem, jäädes 4–10% vahele. Tüdrukutega võrreldes valmistas poistele kõige

suuremat raskust teksti põhjal küsimuste ning väit-, hüüd- ja küsilause moodustamine ja nende õigekiri.

Kokkuvõtteks

2013. aastal said 3. klassi õpilased eesti keele tasemetöö lahendamise hästi hakkama. Tasemetöö oli õpilastele jõukohane, keskmine tulemus 80,5%. Tasemetööd ei suutnud positiivsele tulemusele sooritada 3,2% õpilastest. Tagasiside tasemetööle oli valdavalt positiivne. Tasemetöö oli õpetajate arvates jõukohane ja lapsesõbralik. Ülesandeid peeti huvitavateks ning õppekava- ja võimetekohaseks. Õpilased jõudsid töö ette nähtud ajaga valmis. Tasemetöö korraldusjuhend ja võti olid mõistetavad, hindamises märkimist väärivaid probleeme ei esinenud (vt lisa 8).

Tasemetööks spetsiaalselt valmistumine on vähenenud. Siiski väärrib endiselt rõhutamist, et tasemetööde puhul ei tohi hindamist ületähtsustada, sellest tuleks pigem loobuda, olulisem on sisuline tagasiside koolile, õpetajale, lapsevanemale. Samuti tuleks olla ettevaatlik **vaid** tasemetöö põhjal järelduste tegemisest õpilaste ning õpetajate edukuse kohta. Tasemetöö eesmärk on pigem osutada vajakajäämistele ning aidata õpetajatel ja koolil õppetööd paremini sisuliselt korraldada.

Lisa 1. Tasemetöö tulemused asukoha järgi

	N	N (%)	AUP	Keskm punktid	ÜUP	Keskm (%)	Standard-hälve	Min	Min (%)	Mediaan	Max	Max (%)
Maakonnakeskus	229	19,6	45,91	46,86	47,81	83,7	7,32	18	32,1	48	56	100,0
Suurlinn	296	25,3	44,60	45,63	46,66	81,5	8,98	4	7,1	48	56	100,0
Teeninduspiirkonnata koolid	11	0,9	35,95	43,55	51,14	77,8	11,30	18	32,1	49	54	96,4
Valla- ja väikelinnakoolid	635	54,2	43,61	44,26	44,91	79,0	8,38	15	26,8	46	56	100,0
Kokku	1171	100,0	44,62	45,11	45,59	80,5	8,42	4	7,1	47	56	100,0

N – tasemetöö sooritajate arv

AUP – alumine usalduspiir

ÜUP – ülemine usalduspiir

Min – minimaalne tulemus

Max – maksimaalne tulemus

Lisa 2. Tasemetöö tulemused koolitüübi järgi

	N	N (%)	AUP	Keskm punktid	ÜUP	Keskm (%)	Standard-hälve	Min	Min (%)	Mediaan	Max	Max (%)
Algkool	40	3,4	41,09	43,62	46,16	77,9	7,93	21	37,5	45	56	100,0
Põhikool	428	36,5	44,50	45,29	46,07	80,9	8,25	16	28,6	47	56	100,0
Põhikool ja gümnaasium ühe asutusena	703	60,0	44,45	45,08	45,71	80,5	8,56	4	7,1	47	56	100,0
Kokku	1171	100,0	44,62	45,11	45,59	80,5	8,42	4	7,1	47	56	100,0

Lisa 3. Tasemetöö tulemused õpilase soo järgi

	N	N (%)	AUP	Keskm punktid	ÜUP	Keskm (%)	Standard-hälve	Min	Min (%)	Mediaan	Max	Max (%)
Poisid	599	51,2	42,99	43,70	44,42	78,0	8,89	4	7,1	46	56	100,0
Tüdrukud	572	48,8	45,95	46,58	47,20	83,2	7,65	18	32,1	48	56	100,0
Kokku	1171	100,0	44,62	45,11	45,59	80,5	8,42	4	7,1	47	56	100,0

Lisa 4. Tasemetöö tulemused edukuse ja kvaliteedi järgi

	N	Edukus	Kvaliteet	Edukus (%)	Kvaliteet (%)
Poisid	599	571	442	95,3	73,8
Tüdrukud	572	562	479	98,3	83,7
Kokku	1171	1133	921	96,8	78,7

Lisa 5. Tasemetöö tulemused edukuse, kvaliteedi ja kooli asukoha järgi

	N	Edukus	Kvaliteet	Edukus (%)	Kvaliteet (%)
Maakonnakeskus	229	225	196	98,3	85,6
Suurlinn	296	285	237	96,3	80,1
Teeninduspiirkonnata koolid	11	10	8	90,9	72,7
Valla- ja väikelinnakoolid	635	613	480	96,5	75,6
Kokku	1171	1133	921	96,8	78,7

Lisa 6. Tasemetöö tulemused edukuse, kvaliteedi ja koolitüübi järgi

	N	Edukus	Kvaliteet	Edukus (%)	Kvaliteet (%)
Algkool	40	38	29	95,0	72,5
Põhikool	428	415	345	97,0	80,6
Põhikool ja gümnaasium ühe asutusena	703	680	547	96,7	77,8
Kokku	1171	1133	921	96,8	78,7

Lisa 7. Tasemetöö lahendatus ülesannete lõikes

	Min	Keskm punktid	Keskm (%)	Max	Sooritusprotsent (poisid)	Sooritusprotsent (tüdrukud)
Ü1 1	0	9,68	80,66	12	77,95	83,49
Ü1 2	1	4,13	82,66	5	81,65	83,71
Ü1 3	0	10,34	86,15	12	84,13	88,27
Ü1 4	0	3,47	86,72	4	86,81	86,63
Ü1 5	0	3,18	79,44	4	77,50	81,47
Ü1 6	0	4,79	79,76	6	75,40	84,32
Ü1 7	0	4,37	72,83	6	67,81	78,09
Ü1 8	0	4,93	70,46	7	68,40	72,63

Lisa 8. Tasemetöö tulemuste üldine jaotus

